

عوامل موثر در شکلگیری روستاهای پلکانی در کردستان

هیمن قادری^{1*}، علی دشتی شفیع²

1- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شبستر،
Himanghaderi@gmail.com

2- دکترای معماری، عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شبستر،
ali_shafii_7@yahoo.com

چکیده

معماری روستایی و بویژه مسکن روستایی، واژه‌ای است که شاید در اولین نگاه برای آنان که با روستا و ویژگی‌های آن بیگانه‌اند تداعی کننده فقر، کهنگی، سستی، زشتی و... باشد؛ اما همین واژه در ذهن کسانی که با روستا و مسائل آن آشنا هستند، یادآور هنر است و ظرافت؛ هنری که آفریده دست مردمانی است که به دلیل پیوند نزدیک با طبیعت آن را حرمت نهاده و با الهام از آن کالبدی این چنین ساده و در عین حال پیچیده با حداکثر کارایی و زیبایی برای زندگی خود خلق نموده‌اند. [1]

در این مقاله بخشی از ساختار معماری ساده اما باشکوه ایران در دامنه‌های زاگرس، با ویژگی‌های خاص خود در زمینه معماری روستایی مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین، معماری اصیل منطقه در روستاهایی به صورت نمونه مورد بررسی شده و ساختار معماری این روستاها (در بخش مسکن و بعنوان محور اصلی) پس از معرفی مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است. [2]

واژه‌های کلیدی: روستا، بافت، معماری، کردستان، روستاهای پلکانی

1- مقدمه

معماری روستاهای کردستان با خانه آغاز می‌شود و با خانه به آخر میرسد؛ بی شک روستاهای کردستان قدمتی دارند هم‌تراز با تاریخ سکونت بشر در این مناطق. آن زمان که اورارتوها، ساکنان اولیه غرب دریاچه ارومیه و بویژه مناطق کوهستانی کردستان کنونی، سکونتگاه‌های خود را بنیان نهادند، پیام آور بنیان‌های ابتدائی شکلگیری روستاها در مناطق مذکور بودند.

مهم‌ترین عوامل موثر در شکلدهی به مسکن روستایی در کردستان را می‌توان به این شرح بیان نمود: شکل‌شناسی زمین و بافت آن، اقتصاد مبتنی بر معیشت و شرایط شغلی، عوامل اقلیمی، وضعیت اجتماعی و فرهنگی مردم. اهمیت معماری روستایی (بالاخص بخش مسکن) در ارتباط ساده و مستقیم میان ساختار زندگی روستاییان (در تمام ابعاد اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی) با نیازهای آنان و نحوه تبدیل این نیازها به مسکن و خلق سایر فضاهای زیستی می‌باشد.

2- روش تحقیق:

ابتدا به روش توصیفی و بر مبنای یافته‌های تحقیقات میدانی و پژوهش‌های دانشگاهی، ساختار معماری روستاهای مورد مطالعه (روستاهای سردشت، واقع در استان آذربایجان غربی) با رویکردی به فضای مسکونی معرفی شده و سپس به صورت نمونه‌های موردی، تحلیل و بررسی در خصوص مبانی نظری و اجزای تشکیل‌دهنده مسکن روستاهای این